

Bron: Jaarboek van de Koninklijke Marine 1993

Hr.Ms. Zuiderkruis

commandant: ktz N. van der Lugt, vanaf 4 februari ktz F.O. Laks

Na de voorbereidingen voor eskaderreis 1/93 naar de Noorse wateren, vertrok Hr.Ms. Zuiderkruis op 7 februari naar Rosyth voor het embarkeren van een detachement van het Royal Navy 826 Sea King Helikopter Squadron. In eskaderverband nam het schip deel aan de NAVO-oefening Battle Griffin 93, waarna op 12 maart werd afgemeerd in Den Helder

Uittreksel uit het jaarverslag van de eskaderstaf

Eskaderreis 1/93 (8 februari tot 12 maart)

commandant: sbn L. Kroon

Het thema van deze reis was het opwerken in het Skagerrak, gevolgd door het lanceren van exercitietorpedo's in de Noorse Zee en deelname aan de NAVO-oefening Battle Griffin in de Noorse kustwateren.

Deelnemende eenheden:

Hr.Ms. De Ruyter (vlaggeschip)

Hr.Ms. Zuiderkruis

Hr.Ms. Pieter Florisz

Hr.Ms. Bloys van Treslong (tot 5 maart)

SNS Extremadura

De commandant der Zeemacht in Nederland (CZMNED) deed het eskader, versterkt met het Spaanse fregat SNS Extremadura, uitgeleide bij vertrek naar zee voor de winterreis 93. Hr.Ms. Zuiderkruis was een dag eerder vertrokken teneinde twee Engelse Sea King-helikopters te embarkeren in Rosyth.

Het leeuwendeel van het oefenprogramma bestond de eerste week uit luchtverdedigings- en luchtdoel schietoefeningen die door ongunstige weersomstandigheden maar gedeeltelijk konden worden volbracht. Gelukkig slaagden diverse Duitse tornado en Noorse F-16 gevechtsvliegtuigen erin, ondanks het weer, toch oefengelegenheid te bieden. Ook Hr.Ms. Walrus was naar het Skagerrak gevaren en zorgde tezamen met Nederlandse Orions voor de nodige interessante onderzeebootbestrijdingsoefeningen.

Op 9 en 10 februari vereerde de Staatssecretaris van Defensie Hr.Ms. De Ruyter en Walrus met een werkbezoek in volle zee. NBCD-oefeningen completeerden deze opwerkweek. Na het routinebezoek aan Stavanger volgde een week met lanceringen van exercitietorpedo's van Hr.Ms. Bloys van Treslong en de Lynx-helikopter op de Walrus. De torpedoschoten van de overige schepen en de onderzeeboot zelf werden afgelast, omdat, vanwege de stormachtige wind, het torpedowerkschip Hr.Ms. Mercur de torpedo's niet veilig kon bergen. De tijd werd echter nuttig ingevuld met oefeningen met de

onderzeeboot, vliegoperaties en oefeningen op het gebied van zeemanschap en NBCD.

Na deze week werd een routinebezoek gebracht aan Bergen. Op 22 februari werd opgestoomd naar het Frohavet-gebied nabij Trondheim, de startpositie van de NAVO-oefening Battle Griffin. Hier werden twee multinationale taakgroepen geformeerd. De eskadercommandant kreeg de leiding over een verband van Nederlandse, Spaanse, Engelse en Noorse schepen en een verband van Duitse, Deense en Noorse schepen kwam onder Duits commando. Twee dagen werd met beide taakgroepen een opwerkprogramma afgewerkt. Daarna werd in een crisismanagementscenario met oplopende spanning een aantal realistische operaties uitgevoerd, onder continue dreiging van vliegtuigen en onderzeeboten.

De taakgroep onder Nederlands commando ving aan met het bestrijden van de in de Frohavet aanwezige onderzeeboten, teneinde een veilig vertrek te bieden aan een kustkonvooi vanuit Trondheim. Vervolgens escorteerden de schepen het konvooi tijdens een tocht van 250 mijl, door de vaarwateren tussen de 22500 eilanden en het vaste land van Noorwegen, naar Bogen in de Vjestfjord. Onderweg loodste de Noorse mijnendienst het verband door een mijnengevaarlijk gebied. Noorse Fast Patrol Boats (FPB's) verleenden, in nauwe samenwerking met helikopters, bescherming tegen aanvallen door vijandelijke FPB's. Onderweg werden koopvaardij schepen gecontroleerd op overtreding van embargo's.

Na aflevering van het konvooi in Bogen volgde een grote zeeslag tussen beide taakgroepen. Dit was het begin van de laatste twee dagen van de oefening in een oorlogssituatie met oppositie vanuit de lucht, vanaf de zee en van onderwater. Ter afsluiting van de oefening werd een aanval op de Malangenfjord uitgevoerd met als tegenstanders kustforten, FPB's en onderzeeboten. In de vroege ochtend van 5 maart moet het een prachtig schouwspel zijn geweest om de schepen in tactische formaties met alle helikopters in de lucht de Fjord te zien binnenvallen, gebruikmakend van lichtkogels om de aanvallen te markeren.

Hr.Ms. Bloys van Treslong verliet daarna het eskader en vertrok naar Den Helder. De andere schepen bezochten Tromsø. Op 8 maart werd in Bodø de oefening nabesproken door alle deelnemers. De geleerde lessen werden vastgesteld onder andere voor verbetering van toekomstige operatie-orders.

Bij deze bijeenkomst hield de bevelhebber van de Russische noordelijke vloot, Admiraal Erofejev, een toespraak. Hij had de oefening geobserveerd en sprak zijn bewondering uit over de staat van onderhoud, het personeelsbeleid, het moreel en de teamgeest van de bemanningen aan boord van de Westerse schepen. Diezelfde avond vertrok het eskader uit Tromsø en ving de terugweg aan naar Den Helder, alwaar op 12 maart werd afgemeerd.

Op 13 april vertrok de Zuiderkruis voor eskaderreis 2/93, wederom met een Sea King-detachement geëmbarkeerd. Met het Fregattensquadron werd van 16 tot 19 april een bezoek gebracht aan La Coruña, waarna het eskader voor de Portugese

kust oefende. Het bezoek aan Cádiz bleef voor de Zuiderkruis beperkt tot ten anker buitengaas op 30 april. Vervolgens bezocht zij van 2 tot 6 mei Cartagena, waar goederen bestemd voor de Spaanse marine werden afgeleverd. Op de thuisreis werd op 10 mei Plymouth binnengelopen voor het debarkeren van personeel en materieel van het Sea King detachement. Na terugkeer op 13 mei in Den Helder, volgde op 2 juli vanuit Amsterdam een geslaagde varende ouderdag.

Uittreksel uit het jaarverslag van de eskaderstaf

Eskaderreis 2/93 (13 april tot 7 mei)

commandant: sbn L. Kroon

Het thema van deze reis was Dragon Hamer. Echter, vlak voor de aanvang van de reis werd bekend dat deze NAVO-oefening in de Middellandse Zee was afgelast. Er resteerde een oefenperiode voor de Portugese kust, die onder andere in het teken van de praktijkopleiding voor commandocentrale- en luchtverdedigingsofficieren stond.

Deelnemende eenheden:

Hr.Ms. Tromp (vlaggeschip)
Hr.Ms. De Ruyter (tot 26 april)
Hr.Ms. Philips van Almonde
Hr.Ms. Zuiderkruis

Op 12 april koos het eskader zee om op te stomen in de richting van het Iberisch schiereiland. De CZMNED voer de hele reis naar Portugal mee aan boord van het vlaggeschip, terwijl CFREGRON de opmars naar Spanje aan boord van Hr.Ms. Philips van Almonde benutte om de opwerkperiode aldaar af te ronden.

Gedurende de eerste week werden elementaire oefeningen uitgevoerd en in het Kanaal werden wederom twee Engelse Sea King helikopters opgevlogen aan boord van Hr.Ms. Zuiderkruis vanuit Zuid-Engeland. In het weekeinde volgden routinebezoeken aan Lissabon en La Coruña.

De volgende twee weken voerden de schepen een intensief oefenprogramma uit ten westen van Portugal, met medewerking van Hr.Ms. Zwaardvis en Nederlandse Orions, opererend vanaf Rota. Voor de luchtverdediging- en schietoefeningen vlogen doelvliegtuigen vanuit Lissabon. In deze periode was een filmploeg van de Audiovisuele Dienst aanwezig om opnamen te maken voor de eskaderfilm "Taak voor de Vrede". Op 22 april vuurden alle fregatten NATO-Sea Sparrow geleidewapens op drones. In de avond van 26 april verliet Hr.Ms. De Ruyter het eskader om te integreren met een Engelse taakgroep in de Adriatische Zee. Deze taakgroep was ingezet voor vredesoperaties in verband met het conflict in het voormalige Joegoslavië.

Op 30 april meerde het eskader af in Cádiz, waar aan boord van Hr.Ms. Tromp Koninginnedag werd gevierd. Het eskader keerde op 7 mei terug in Den Helder.

Lange tijd werd verwacht dat de Zuiderkruis, vooruitlopend op een meerjaarlijks onderhoud, dit jaar niet meer zou gaan varen. Vlak vóór het zomerverlof echter werd Hr.Ms. Zuiderkruis aangewezen als bevoorradingsschip ter ondersteuning van eenheden van de NAVO en West-Europese Unie (WEU), die betrokken waren bij operatie Sharp Guard in de Adriatische Zee.

Op 20 september vertrok het schip voor de drie maanden durende reis. Het werd gesteld onder operationeel commando van CTG 440.03, een hij toerbeurt door de commandanten van het permanente eskader op de Atlantische Oceaan, Middellandse Zee en het West-Europese eskader. Binnen een strak schema verbleef het schip in de patrouillegebieden Otranto en Montenegro voor het bevoorraden van de aldaar patrouillerende fregatten.

Op 30 september werd de eerste bevoorradingsoperatie op zee (BOZ) met FGS Augsburg uitgevoerd. In totaal zouden tijdens 149 BOZ-operaties 37 verschillende schepen uit elf NAVO/WEU-landen voorzien worden van goederen en ruim 30000 ton dieselolie en vliegtuigbrandstof. De olie werd geladen in Cagliari op 27 en 28 september, in Augusta op 8 en 9 oktober en in Souda op 18, 19, 20 en 31 oktober, op 1, 9, 10, 22 en 24 november en op 1 en 2 december. Op 7 november werd met HMCS Iroquois de vierduizendste BOZ-operatie sinds de indienststelling van de Zuiderkruis in 1975 op feestelijke wijze uitgevoerd.

Na op 12 december afscheid te hebben genomen van de commandanten en schepen van de taakgroepen, werd de reis naar Den Helder aanvaard, waar op 21 december werd afgemeerd.

Havenbezoeken:

Land	Plaats	Van	Tot
Engeland	Rosyth	8 februari 1993	9 februari 1993
Noorwegen	Stavanger	12 februari 1993	16 februari 1993
Noorwegen	Hakonsvern	18 februari 1993	22 februari 1993
Noorwegen	Trondheim	27 februari 1993	27 februari 1993
Noorwegen	Tromsø	5 maart 1993	7 maart 1993
Spanje	La Coruña	16 april 1993	19 april 1993
Spanje	Cádiz	30 april 1993	1 mei 1993
Spanje	Cartagena	2 mei 1993	6 mei 1993
Engeland	Plymouth	10 mei 1993	11 mei 1993
Italië	Cagliari	27 september 1993	28 september 1993
Italië	Brindisi	3 oktober 1993	5 oktober 1993
Italië	Augusta	8 oktober 1993	9 oktober 1993
Italië	Brindisi	11 oktober 1993	15 oktober 1993
Griekenland	Souda Bay	18 oktober 1993	20 oktober 1993
Griekenland	Kerkira	24 oktober 1993	27 oktober 1993
Griekenland	Souda Bay	31 oktober 1993	1 november 1993

Italië	Brindisi	4 november 1993	6 november 1993
Griekenland	Souda Bay	9 november 1993	10 november 1993
Italië	Trieste	14 november 1993	16 november 1993
Griekenland	Souda Bay	22 november 1993	24 november 1993
Griekenland	Souda Bay	1 december 1993	2 december 1993
Griekenland	Kerkira	6 december 1993	8 december 1993